

از تقدیر معلمان اثر گذار تا تقویت شأن اجتماعی‌شان در گفت‌وگوی «جوان» با دبیر اجرایی «جایزه معلم»

معلم اثر گذار فقط در کلاس موفق نیست

محمد رضایی: ۶۰ هزار معلم در فر آیند «جایزه معلم» نامزد شده‌اند و مردم نیز ۲۰۰ هزار معلم اثر گذار را معرفی کردند

گاهی برای دیده‌شدن یک معلم، نه تربیون بزرگی لازم است و نه عنوانی پرطمراق؛ کافی است اثر حضورش در زندگی دانش آموزان و جامعه دیده شود. این اثر تا سالیان سال در زندگی آن دانش آموزان، خانواده و به‌طور کلی جامعه ماندگار می‌شود و شاخ و برگ می‌گیرد. «جایزه معلم» هم از همین نقطه آغاز شد؛ رویدادی که در سه دوره گذشته تلاش کرده معلمان اثر گذار را از میان جامعه بزرگ تعلیم و تربیت شناسایی و به جامعه معرفی کند و در کنار تقدیر از آنها، فرهنگ معلمی را به موضوعی جدی‌تر در افکار عمومی تبدیل کند. تا نشان دهد وقتی یک معلم کار خود را با پندبه‌بند وجودش پیش ببرد تا چه میزان می‌تواند روی کلاس درس و جامعه پیرامون خود اثر گذار باشد. این روزها چهارمین دوره رویداد جایزه معلم آغاز شده‌است؛ رویدادی که حالا بیش از ۶۰ هزار معلم تاکنون نامزد دریافت آن شده‌اند، بیش از ۲۰۰ هزار معرفی از سوی مردم ثبت‌شده و ۷۲ معلم اثر گذار نیز به عنوان سفیران استانی این جایزه انتخاب شده‌اند. در دوره جدید اما قرار است این مسیر با سازماندهی حرف‌های تر سفیران و ایجاد امکان معرفی ویژه از سوی مجموعه‌های معتبر حوزه تعلیم و تربیت ادامه پیدا کند.

■ فلسفه شکل گیری جایزه معلم و اهدافش

محمد رضایی، دبیر اجرایی «جایزه معلم»، درباره فلسفه شکل گیری این جایزه و مسیر پیش‌روی آن به «جوان» می‌گوید: «هدف اصلی جایزه معلم، تقویت شأن اجتماعی معلم است و برای تحقق این هدف، دو محور اصلی را دنبال می‌کنیم».

او نخستین محور را به خود جایزه و فر آیند شناسایی معلمان اثر گذار مربوط می‌داند و توضیح می‌دهد: «یک بخش از فعالیت ما، همین اهدای جایزه است. در حال حاضر در مرحله فراخوان هستیم تا معلمان اثر گذار را شناسایی و معرفی کنیم و در سطح جامعه از آنها تقدیر شود».

اما به گفته دبیر اجرایی جایزه معلم، ماجرا تنها به اهدای یک جایزه ختم نمی‌شود. بخش مهم دیگری از

فعالیت این مجموعه، تلاش برای تغییر نگاه جامعه به جایگاه معلم و ترویج فرهنگ معلمی است؛ مسیری که از رسانه و فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی می‌گذرد. رضایی در این‌باره اظهار می‌دارد: «محور دوم، فعالیت‌های ترویجی و رسانه‌ای است. تلاش می‌کنیم با اقداماتی که انجام می‌دهیم، فرهنگ معلمی و مقام معلم را در سطح جامعه نهادینه کنیم. برای مثال، جوایز ویژه‌ای داریم، از جمله جایزه بهترین فیلم با مضمون آموزش و تربیت یا بهترین خبر در حوزه تعلیم و تربیت و معلمی. همچنین در طول سال پوشش‌هایی بر گزار می‌کنیم که همه این فعالیت‌ها در نهایت به یک هدف

بازمی‌گردد، یعنی تقویت جایگاه معلم و فرهنگ‌سازی در سطح جامعه». ■ ۶۰ هزار نامزد و ۲۰۰ هزار معرفی

آمارهای سه دوره گذشته، تصویری از گستردگی این حرکت ارائه می‌دهد. به گفته رضایی، تاکنون بیش از ۶۰ هزار معلم در فر آیند «جایزه معلم» نامزد شده‌اند و مردم نیز بیش از ۲۰۰ هزار معرفی از معلمان اثر گذار داشته‌اند. در این میان، ۷۲ معلم به عنوان معلمان اثر گذار در سطح کشور شناسایی شده‌اند؛ معلمانی که حالا نقش تازه‌ای نیز بر عهده گرفته‌اند. «این ۷۲ معلم اکنون سفیران استانی جایزه معلم

هستند و در استان خودشان مأموریت ترویج جایزه و معرفی آن را بر عهده دارند. در واقع تلاش می‌کنیم خود معلمانی که در جامعه اثر گذار بوده‌اند، درباره جایگاه معلم صحبت کنند و به ترویج این فرهنگ کمک کنند».

چهارمین دوره اما قرار است این شبکه را وارد مرحله تازه‌ای کند. رضایی یکی از تفاوت‌های مهم دوره جدید با دوره‌های گذشته را توجه جدی‌تر به سفیران استانی می‌داند: «در هر دوره، معلمانی که به مرحله نیمه‌نهایی راه پیدا می‌کنند، می‌توانند به جمع سفیران استانی ما اضافه شوند. برای دوره چهارم، این سفیران

را گروه‌بندی و سازماندهی کرده‌ایم و فعالیت‌های منظم‌تر و حرفه‌ای‌تری را در استان‌های خودشان دنبال می‌کنند».

به گفته او، این اتفاق از آن جهت اهمیت دارد که گفت‌مان مربوط به معلم نباید تنها در یک نقطه یا از سوی یک مجموعه شکل بگیرد، بلکه باید در سراسر کشور جریان داشته باشد: «برای ما خیلی مهم است که در همه استان‌ها درباره معلم صحبت شود. افرادی که خودشان در جامعه اثر گذار بوده‌اند، حالا درباره جایگاه معلم حرف می‌زنند، در شبکه‌های تلویزیونی استان خودشان حضور پیدا می‌کنند و درباره جایزه معلم و معلمان اثر گذار استانشان صحبت می‌کنند. این یکی از ویژگی‌های مهم دوره چهارم است و تلاش کرده‌ایم موضوع سفیران را حرفه‌ای‌تر دنبال کنیم».

■ راهی تازه برای معرفی معلمان اثر گذار

تغییر دیگری که در دوره چهارم دیده می‌شود، به شیوه معرفی معلمان باز می‌گردد. در دوره‌های گذشته، معرفی عمومی معلمان یکی از مسیرهای اصلی حضور در جایزه بود، اما حالا قرار است در کنار آن، امکان معرفی ویژه نیز فراهم شود.

رضایی توضیح می‌دهد: «در دوره‌های قبل، هم عموم مردم می‌توانستند معلمان را معرفی کنند و هم معلمان می‌توانستند خودشان در جایزه معلم ثبت‌نام کنند. این شیوه در این دوره، همچنان وجود دارد، اما امسال، یک مسیر دیگر هم اضافه شده؛ مجموعه‌هایی که در حوزه عملی فعالیت می‌کنند، مانند دانشگاه فرهنگیان، استاذان و افرادی که ارتباط گسترده‌ای با جامعه معلمان دارند، می‌توانند معلمان اثر گذار مورد نظر خود را به صورت ویژه معرفی کنند».

او این شیوه را مشابه رویکردی می‌داند که در برخی جواز معتبر نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد، یعنی در کنار معرفی عمومی، مجموعه‌های شناخته‌شده و معتبری در کشور و حتی دنیا، که در هر حوزه، افراد خاص را پیشنهاد می‌کنند.

■ جایزه‌ای که به جایزه معلم باز گشت!

در میان اتفاقات دوره سوم جایزه معلم، یک ماجرای متفاوت رقم خورده است؛ اتفاقی که حالا در دوره

چهارم به بخشی از هویت این رویداد تبدیل شده‌است. رضایی با اشاره به یکی از معلمان شایسته تقدیر دوره سوم که از اسپانیا در این جایزه حضور داشت، می‌گوید: «تفاتی جالبی که در دوره سوم افتاد، مربوط به یکی از معلمان شایسته تقدیر ما از کشور اسپانیا بود. آقای آنخل لوئیس گوتزالس سرنانو، معلم اسپانیایی که جایزه دریافت شده را، دوباره به خود جایزه معلم اهدا کرد!»

این حرکت معلم اسپانیایی حالا، او را به نخستین خبر و واقف غیر ایرانی این مجموعه تبدیل کرده است؛ معلمی که به گفته رضایی، سال‌ها در اسپانیا فعالیت‌های اثر گذاری در حوزه معلمی انجام داده‌است: «ایشان در کشور اسپانیا معلم بودند و فعالیت‌های اثر گذار زیادی انجام داده‌اند. حالا در این دوره در کنار ما هستند و به عنوان نخستین خبر و واقف غیر ایرانی جایزه معلم شناخته می‌شوند».

■ معلم اثر گذار، فقط معلم کلاس نیست

اما سؤال مهم این است که چه کسانی می‌توانند در زمره معلمان شایسته تقدیر قرار بگیرند؟ و معیارها در چهارمین دوره چه تغییری کردند؟ رضایی در پاسخ، «اثر گذاری» را یکی از مهم‌ترین معیارها می‌داند؛ اثری که ازوما به فضای رسمی مدرسه محدود نمی‌شود: «معیار اصلی ما این است که معلم در دوره فعالیت خود یک اقدام اثر گذار داشته باشد. در فراخوان‌های گذشته نیز از معلمان خواسته‌ایم اقدامات خاصی را که انجام داده‌اند، معرفی کنند و بخشی از این فعالیت‌ها را در شبکه‌های اجتماعی منتشر کرده‌ایم.» به گفته او، در دوره چهارم نیز اقداماتی که نشان‌دهنده نقش آفرینی واقعی معلم در مسائل آموزشی و تربیتی باشد، اهمیت ویژه‌ای در فر آیند داوری خواهد داشت: «اگر معلم در این دوره اقدام معلمی ویژه‌ای داشته باشد و معیارهایی مانند اثر گذاری، استفاده از ظرفیت جامعه محلی در خدمت تعلیم و تربیت، تداوم و توانایی حل مسئله در حوزه تعلیم و تربیت را داشته باشد، این موضوع در امتیازدهی و داوری ما بسیار تأثیر گذار خواهد بود».

او دلیل این نگاه را نیز روشن می‌کند: «واقعاً یاد و خاطره معلم و آن عقبه معلمی، در بزنگاه‌هایی که معلم می‌تواند نقش آفرینی عمیقی داشته باشد، برای ما اهمیت دارد. می‌خواهیم این نقش‌ها دیده شوند و برای چنین اقدامات اثر گذاری، امتیاز ویژه‌ای در نظر بگیریم».

■ از ۵ سال گذشته تا ۳ سال آینده

در چهارمین دوره، معلمان و مربیانی که دست کم پنج سال سابقه فعالیت داشتند و همچنین برنامه برای ادامه فعالیت خود در سه سال آینده دارند، می‌توانند مخاطبان این جایزه باشند؛ این رویکرد به روشنی نشان می‌دهد که «جایزه معلم» تنها به دنبال تقدیر از یک کارنامه گذشته نیست، بلکه استمرار اثر گذاری معلم را نیز به شدت مهم و باارزش می‌داند. حالا چهارمین دوره «جایزه معلم» در نقطه‌ای ایستاده که تجربه سه دوره گذشته را پشت سر گذاشته و شبکه‌ای از معلمان اثر گذار را در سراسر کشور شکل داده است؛ شبکه‌ای که قرار است بیش از گذشته درباره معلم، برای معلم و البته با صدای خود معلمان سخن بگوید. شاید مهم‌ترین دستاورد چنین مسیری نیز همین باشد، اینکه شأن اجتماعی معلم تنها در روز تقدیر و اهدای جایزه یادآوری نشود، بلکه فرهنگ قدر دانی از معلم به بخشی ماندگار از گفت‌وگوی روزمره جامعه بدل گردد. گفتنی است که مهلت ثبت